

Grunnlovsforslag nr. 19

(2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Odd Einar Dørum og Gunvald Ludvigsen

Dokument nr. 12:19 (2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Odd Einar Dørum og Gunvald Ludvigsen om ny § 100a i Grunnloven (om likhet for loven og om grunnleggende rettssikkerhetsgarantier)

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det er ingen generell bestemmelse i Grunnloven om borgernes likhet for loven, om kravet om saklige og upersonlige avgjørelser og om grunnleggende krav til rettssikkerheten i prosessen i forvaltningen og ved domstolene. Enkelte bestemmelser springer ut av en likhetstankegang, andre har prosessuell betydning (for eksempel §§ 88, 96 og 99). Men i motsetning til det som gjelder i mange andre land, gir ikke den norske grunnloven generelle bestemmelser om forsvarlig forvaltning og om rettssikkerhetsgarantier.

Både i forvaltningsretten og i reglene om domstolsprosessen gir lovgivningen regler som skal sikre at møtet med forvaltningen og eventuelt rettergangen er betryggende og rettferdig. Reglene skal sikre at den enkelte behandles med verdighet og bidra til at resultatet blir mest mulig riktig. Det er prinsipielt viktig å grunnlovsfeste kjernen i disse kravene, både for å sikre den høyere motstandskraft mot politisk endring og gi en den synlige retning for utviklingen i lovgivningen som grunnlovsfesting kan gi. I gitte situasjoner, for eksempel når lovgivningen måtte ha oversett viktige krav eller kommet etter utviklingen i våre forventninger til samfunnet, vil slike grunnlovsbestemmelser også kunne få direkte anvendelse ved domstolene.

Forslagsstillerne ønsker å styrke borgernes rettigheter ved å grunnlovsfeste at alle er like for loven og at alle som opptrer på vegne av det offentlige, derfor

skal opptre saklig og upartisk. Forslagsstillerne ser dette som så sentralt i det norske retts- og forvaltningssystemet at det bør kodifiseres i Grunnloven. Det samme gjelder retten til uten ugrunnet opphold å få sin sak endelig avgjort av en domstol eller et annet uavhengig organ.

Disse rettighetene er så sentrale at de snarest må grunnlovsfestes, uavhengig av hva som ellers skjer i arbeidet med en mer generell modernisering av Grunnloven.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

§ 100 a Ny skal lyde:

Alternativ 1:

Alle er like for loven. Alle som opptre på vegne av det offentlige, skal opptre saklig og upartisk. Enhver har rett til å få sin sak behandlet uten ugrunnet opphold og til å få sine rettigheter eller plikter endelig fastsatt av en domstol eller et annet uavhengig organ.

Nærmere bestemmelser om retten til å bli hørt, til å få begrunnelse for avgjørelser som går en imot, og til å søke å få dem endret, gis ved lov.

Alternativ 2:

Alle ere lige for Loven. Alle, der optræde paa Vegne af det Offentlige, skulle optræde saglig og upartisk. Enhver har Ret til at faa sin Sag behandlet uden ubegrundet Ophold og til at faa sine Rettigheder eller Pligter endelig fastsatte af en Domstol eller et andet uafhængigt Organ.

Beriktiget

Nærmere Bestemmelser om Retten til at blive hørt, til at faa Begrundelse for Afgjørelser der gaar en imod, og til at søge at faa dem ændrede, gives ved Lov.

30. september 2008

Odd Einar Dørum

Gunnvald Ludvigsen

Referert i Stortingets møte 30. september 2008.

"Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg."

Thorbjørn Jagland
president

Signe Øye
sekretær